

Szerkesztőség
 Arad, Acsev-palota,
 Kiadóhivatal:
 Balv. Regele Ferdinánd 2A
 (József főherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat.)
 Sürgőncím: Közlöny, Arad.
 Telefonszám
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 432 Lel.
 Fél évre ... 216 Lel.
 Negyed évre ... 108 Lel.
 Havonta ... 86 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
 vétetnek fel.

Megjelenik naponta regge.

Kölcsön-pénz.

A magyar kölcsön, illetve Magyarország pénzügyi konszolidálása kezd mind komolyabb formákat ölteni. A kisantant belátta, hogy Magyarországnak a Népszövetséghez intézett szanalásti kérésével foglalkozni kell, mert neki is fontos érdeke, hogy a magyar állam, mint dunamenti ország gazdaságilag életképes legyen és befejljeskedjék az európai általános gazdasági életbe. Minden komoly államférfi belátta már, hogy a tönkretetés politikája csődöt mondott. A szomszédos államoknak is elsőrendű fontos érdekük, hogy egy gazdaságilag teljesen konszolidált Magyarországgal álljanak kereskedelmi és gazdasági összeköttetésben, mint a mostani bizonytalan valutájú és minden egészséges nekilendülésre képtelen, Zürich-től állandóan rette ország-gal.

A kisantant az emlékezetes sinai konferencián elvben magáévá tette a magyar kölcsön ügyét. Utóbb némi ellentétek támadtak a kisantant egyes államai között a Magyarországnak nyújtandó kölcsön, de főképpen a kölcsönhöz fűzött feltételek felett. Marienbadban a kisantant két vezető állama: Románia és Csehszlovákia ismétlen leszögezte óhaját, hogy a kölcsön-keresésben támogatni kell a magyar kérést és most Benes, ez a nagykvalitású cseh államférfi sorra járja az európai nagyhatalmakat, hogy a hangulatot tanulmányozza és a még kételkedőket is megnyerje a kölcsön ügyének. — Mostani római tartózkodása

nagy fontossággal bír. Ez kiviláglik az olasz sajtó hangjából, amely pártolja az eszmét és több vezető orgánun nyíltan megírja, hogy Középeurópa konszolidációja Magyarország szanalása nélkül, illetve Magyarország gazdasági talpraállítása nélkül nem képzelhető el. Mussolini olasz miniszterelnök hivatalos magatartása még nem ismeretes, a két államférfi tárgyalásáról kiadott hivatalos kommuniké, miként az ilyen hivatalos kommunikék általában — nem mond sokat. Ammi azonban kétségtelen, hogy a hivatalos Olaszország egy gazdaságilag erős Magyarország tervétől nem zárkozik el.

Ami a kölcsön körül némi aggodalmakat támasztott, az a leszerelés kérdése volt. Az antant-államok kiküldöttjei meggyőződtek — és erről hivatalos nyilatkozat is látott már napvilágot — hogy a magyar leszerelés befejezettnek tekinthető. A leszerelés kérdése a kölcsönnyújtást már csak azért sem akadályozhatja, mert a leszerelést illetően a trianoni békeszerződés intézkedik. Az angol sajtó, de különösen a kormányhoz közel álló nagy lapok azt fejtetik, hogy a kölcsön-nyújtás ténye még nem jelentheti az ország szuverenitásába való beavatkozást, a pénzügyi ellenőrzést a kölcsönnyújtó államok gyakorolhatják, de hatáskörükön túl nem mehetnek. Magyarország minden belsővébe való beavatkozástól tartózkodni kell úgy a nagyantantnak, mint a kisantantnak. A pénzügyi ellenőrzés nagy vonásokban hasonlatos lenne az ausztriai ellenőrzéshez. Ma-

gyarország pénzügyi ellenőrt kapna, akit azonban nem ruháznak fel diktatori hatalommal. Ez nem szólhat bele az államháztartásba és a költségvetés apasztásába is a magyar kormányra bízna. Szepepe főként arra terjedne ki, hogy pontos jelentést küldene a Népszövetségnek, illetve a kölcsönnyújtó érdekelt államoknak a kölcsön felhasználásáról.

Benes és Bethlen genfi találkozása a jelek után itélve már telje-

sen perfektuálja a tervet. A kölcsön folyósításával megbizott bankházak várják a kiutalást és Magyarország reméli, hogy szeptemberben már fel is veheti a kölcsön első részletét. Magyarország tehát a komoly konszolidáció útjára lépett, pénze stabilizálódhatik és elmúlik feje felől a gazdasági összeomlás veszedelme. A békekötés utáni ötödik esztendőben már igazán el kell takarítani a nagy háboru minden nyomát.

Németország belép a Népszövetségbe.

— Franciaország nem siet. — Poincaré vár. — Hangulatváltozás a francia politikában. —

Párisból táviratozzák: Jól értesült körökben úgy tudják, hogy a francia kormány külföldi képviselőihez bizalmas köriratot intézett, amelyben az az utasítás áll, közöljék ama kormányokkal, amelyeknél akkreditálva vannak, hogy Franciaországnak nem lesz ellenvetése az ellen, ha Németország a Népszövetség szeptemberi ülésza ka alatt be akar lépni a Népszövetségbe. Ennek egyedüli feltétele az, hogy Németország, miként a többi állam cselekedte, a népszövetségi szerződés 1. cikkelye alapján jelentse ki, hogy összes nemzetközi kötelezettségeinek eleget tesz. A köriratot a napokban megküldték Franciaország összes külföldi nagyköveteinek és követeinek.

Párisi jelentés szerint a francia külügyi hivatalban kijelentették,

hogy a kormány hamarosan konkrét tárgyalásokat óhaj kezdni a jóvátétel megoldására. Erre a hangulat igen kedvező úgy az antant fővárosaiban, mint Berlinben. Baldwin angol miniszterelnök a jövő héten tanácskozik ebben az ügyben Poincaréval.

Párisból táviratozzák: Az utóbbi napokban Párisban újra azok kerekedtek felül, akik megerősítették Poincarét eredeti elhatározásában, hogy Németországgal szemben várakozó álláspontra helyezkedjen. A külügyi hivatalban a hírlapírók előtt megcáfolták Stinnes állítólagos tárgyalásait a francia érdekeltségekkel. Együttal megjegyezték, hogy Franciaországnak nincs miért sietnie, mert az idő mellett dolgozik. — A francia nehéz-ipar lapja újból

A nyomor vámszedői.

(Hogyan fest az argentinai Eldorádó?)

Szóvá tettük azt, hogy a hosszúra nyúlt gazdasági válság következményeképpen egyre többen foglalkoznak a tengerentútra való utazás gondolatával. Egy kis érdeklődés és a posta csőstől ontotta az utazási prospektusokat és az argentinai kormány ügynökei által küldött tájékoztatókat, amelyek szerint Argentína maga az Eldorádó, ahol csak meg kell kaparni a földet és magától vetődik felszínre az arany. Dícsimnuszok is akadtak ezekben a tájékoztatókban az argentinai kormány humanizmusáról, amely kormány majdnem ingyen két-ötszáz hold östelevény termőföldeket oszt szét az országban leteleptülni vágyó európai földmivesek között. — Akinek csak volt néhány ezer megtakarított leije vagy vityillója, az mind sietett utlevelet váltani Argenti-

niába, amely semmiféle korlátozást nem állít a bevándorolni szándékozók elé. A legtöbb kivándorló azzal áltatta magát, ha valami nem kellemeset duruzsoltak a fülebe Argentína felől, hogy hiszen csak két évet sikerüljön ott kihuznia, akkor az argentinai állampolgárság megszerzése után „Északra” veszi útját az Unióba.

Amikor aztán megvolt az utlevél, Bucurestbē ment vízumokért, majd Hamburgból, Brémából vagy Rotterdamból valamelyik tengeri kolosszuson huszonnyolc napig tartó tengeri ut után, viharos egyenlítőfaji utazás után a La Plata öbölben Buenos-Aires előtt partra szállott. Rögtön vele szemben magaslott az ég felé az argentinai állam tulajdonát képező „Hotel Emigrant”, ahol az átkelés után a kivándorló két héttig államköltségen lakást és ételmezést kap. Csaklados, gyermekekkel együtt kívándorlottak rendszerint négy héttig is igénybevehetik az állam szíves

vendéglátását. Ügynökök környékezik meg őket, de már csak az utolsó napokban, amikor a kivándorlót az utcára való kitétel közele se fenyegeti. Ilyenkor egyéb munkáalkalom hiányában a kívándorló vagy ültetvényekre vagy ős erdőirtásra szerződik el Buenos-Airestől gyakran 600—1500 kilométer távolságra havi 40—80 pesó jövedelemért, amely kétharmad részét se fedezi havi ellátási költségeinek. Így a kivándorló adósságokba verve magát, egyre kevesebb bért kap, amellel rettenetesen durva, rabszolgai bánásmóddal, korbáccsal hajtiák a munkára, úgy hogy vagy az éhenhalás, vagy a szökés között kell választania. Csak végső kétségbeesésben vállalkozik mindenki a szökésre, mert irtó távolságokat kell Buenos-Airesig megjárnia. Sok esetben megtörtént, hogy az eltevedt szerencsétlen az uton éhenhalt. — A vasut mellett éjszakánként egymásután kigyulladnak a tűzek, a

melyek körül a szó legteltesebb értelmében lerongyolódott, éhségtől elgyötört emberek mélengették gémberedett tagjaikat.

Pihenmi próbálnak. A cél mindig, bármely irányból jövő előtt is: Buenos-Aires. A Konzulátus, a mely segélyt fog adni, hogy a szerencsétlen megcsalatozott koldus hazatérhessen. Az „Emigrant Hotelben” is hiába próbálkozik. Ott nagyon vigyáznak arra, hogy a „leégett” és a „zöld”, az újonnan jött, össze ne találkozzanak. — A leégett egyre gyarapodó spanyol nyelvtudással itt-ott egyidőre el tud helyezkedni s aztán, ha annyija már van, hogy utrakelhessen, akkor siet a földi poklot mihamarabb elhagvni.

Argentiniában, a városokban, jelenleg óriási a munkanélküliség, csak egyedül Buenos-Airesben mintegy 200.000 ember lézeng munkanélkül. Ezelőtt 10—15 évvel az európai ember szívesen látott lövevény volt, ma az alacsony-

Németország teljes gazdasági összeomlásáról kezd írni, amelyet elkerülhetetlennek tart és azt tanácsolja, hogy a megszállt terület gazdasági megmentésére idejekorán készítsék elő a szükséges rendszabályokat. Politikai körökben is hangulatváltozás következett be. A *Stresemann* beszéde óta megindítandó tárgyalások iránt háttérbe szorult az érdeklődés, ellenben számottevő tényezők egyenesen megvádolják a berlini kormányt, hogy ő okozta a Rajna-szeptatisták kudarcát. Így a francia kormány a legmesszebbmenő rezerváltságot fogja tanusítani.

Münchenből táviratozzák: Gladbachban a szeptatistáknak a megálló parancsnokság által engedélyezett gyűlését a tüntetők szétzavarták.

Nyilatkozat-háború.
(Üzent-e Gömbös gróf Batthyány Tivadarnak?)

Budapestről táviratozzák: Politikai körökben élénken tárgyalták gróf Batthyány Tivadar nyilatkozatát. Ebben Batthyány azt mondja, hogy üzenetet kapott Gömbös Gyulától, amelyben Gömbös kijelentésbe helyezte, hogy miniszterelnökké való designálása esetén fölkeresi Batthyányt. Gömbös most a *Szózat*-ban nyilatkozik és kijelenti, hogy Batthyánnak semmi üzenetet sem küldött és őt személyesen nem is ismeri. Politikai felfogásaik között lényegben való ellentétek vannak, közös platformra már csak ezért sem juthatnának. Politikai ellenfelekkel szemben ugyan nincs helye a gyűlöletnek és előállhat olyan eset is, hogy tárgyalni kell az ellenfelekkel. — Nem vonja kétségbe, hogy Batthyánnak valaki ilyesmit

nyabb néposztályok gyűlölik, mert végszükségből éhbéért is hajlandó dolgozni. A szakmunkások napi nyolc órát dolgoznak heti 15—30 peso bérért. Az élelmezés heti 10—15 peso. Legjobban fizetik a kőművest, 8—15 pesot keres naponként és az asztalost, aki naponként 7—10 pesot is el tud érni. — Szabók havonta 160 pesot is megkereshetnek. Mérnökök pedig, mivel rájuk semmi szükség nincsen, napszámos munkát kénytelenek vállalni. Sok közülük urasági inasnak ment s így teljes ellátás mellett 40—60 pesot, később alaposabb nyelvtudással 80—130 pesot is meg tud keresni.

Erdőmunkára különösen a magyar embert toborozzák a „Hotel Emigrant” ügynökei. Óserdőirtást vállalnak. Ósdi módon eszközlik ezt. Egyszerű kézi fűrészszerszámokkal a kőkeménységű fát nem tudják irtani, tüzeket gyújtanak s azzal vékonyítják a fatörzset annyira, hogy a fűrészszel lehessen munkához kezdeni. Külöszámra fi-

monhatott, az illető azonban sem az ő tudtával, sem beleegyezésével, sem intenciójából nem cselekedett. A sajtó felfujta Batthyány nyilatkozatát és a miniszterelnök-

Massaryk elnök magyarul válaszolt.

— A földön heverő ellenséget nem szabad ütlegetni. —

Prágából táviratozzák: Massaryk köztársasági elnök meglátogatta a Zólyom megyei székvárosát és Léva városát. Egy hozzáintézett beszédre kijelentette az elnök többek között, hogy a demokrácia az általános munkakötelezettséget jelenti. Hangoztatta, hogy a földön heverő ellenséget nem szabad ütlegetni. — A nép akkor fejlesztheti ki jellemző sajátosságait, s akkor tesz szert autonómiára, ha ért ahhoz, hogyan irányítsa saját magát. Léván, ahol a város polgármestere magyar nyelven üdvözlő beszédet mondott, az

Bombamerénylet Szerajevóban.

(Meg akarták ölni a muzulmánok vezérét.)

Szerajevóból érkezett jelentés szerint ott tegnap Mehmed Spahó muzulmán vezér ellen bombamerényletet követtek el. Csak a szerencsés véletlen mulott, hogy a merénylet emberáldozat nélkül zajlott le. Spahó és dr. Mehmed Hadzsi Karics az este az egyik szerajevói vendéglőben vacsoráztak. — Fél tíz óra tájban eltávoztak a vendéglőből és az *El Kamar* nevű török egyesületbe mentek. Alig érkeztek meg a muzulmán vezérek az egyesület helyiségébe, óriási detonációval egy bomba robbant el az egyik teremben, ahol Spahó és társai tartózkodtak. Nagy pánik keletkezett, mindenki kifelé tödült

zetik a döntést és aprítást. Aki favágónak szerződik, az fakmlyóban, bádoglemezekből épült sütőkemencében lakik. Ezer veszedelem, vadállatok, mocsarak kigőzölgése és moskitók gyötrik és törnek életére. Akiben csak van egy kis életösztön, az két-három havi kintlódás után mind szökik.

Ma már a visszavándorlók ára data napról-napra nő. Van, aki itt honról kap pénzt, ha van pénzes hozzátartozója, vagy mások fűtőként jutnak haza. Olvasunk leveleket, amelyekben segílyt kérnek rokonoktól, ismerősöktől a balga reménység áldozatai. — Mind, de mind szabadulni kíván a pokolból, ahová a kivándorlási hiénák, a határszabályok reklámjai csábították őket. Valóban itt lenne az ideje annak, hogy a kormány is foglalkozék a polgárok felett való gyámság, örökös gondolatával és egyszerűen betiltaná a délamerikai államokba való kivándorlást, mert onnan csak koldusokat tud vissza kapni.

nek, aki elítélte az ellene irányuló sajtókampányt, alkalmat ad a nyilatkozásra, vajjon ő a kormány háta mögött tényleg indított-e akciót a kormány ellen? —

elnök ugyancsak magyarul válaszolt.

— Örülök, — mondta az elnök, — hogy önök ugyanúgy gondolkodnak a demokráciáról, mint én. Demokratikus államban, kötelesegteljesítő polgárok közt nincs különbség. — Szívesen elhiszem, hogy a magyar polgárság lojális, s úgy önnök, mint polgártársainak minden jót kívánnak.

Végezetül az elnöknek memorandumot nyújtottak át, melyben kéri a magyar gimnázium visszaállítását.

a teremből és csak az első ijedelm után állapították meg, hogy a bomba szerencsés véletlen folytán senkit sem sebesített meg, csupán az épület ablakait és néhány bútordarabot zúzott össze.

A szerajevói rendőrség nyomában erélyes nyomozást indított a merénylet ügyében, amelynek végrehajtása erősen emlékeztet a budapesti Erzsébetvárosi Kör ellen elkövetett politikai merényletre. Dr. Spahó és képviselőtársa kihallgatásuk során elmondották, hogy már a vendéglőben feltűnt nekik egy előttük ismeretlen fiatalember aki élesen figyelte őket és közvetlenül távozásuk előtt eltűnt. — A vendéglői személyzet vallomása szerint két ismeretlen fiatalember követte nyomon Spahókat, akik azelőtt sohasem voltak a vendéglőben. A nyomozás során a gyanú egy *Sztójánovics* Uros nevű fiatalemberre hárult, de a rendőrség a nyomozás részleteiről semmiféle felvilágosítást nem adott. Egyes verziók szerint a merényletet a *Srnao*, egy másik feltevés szerint az *Orjuna* készítette elő, de valószínűnek tartják, hogy az *Orjuna* van kompromittálva az ügyben. — Egy reggel megjelenő belgrádi napilap véleménye szerint a merénylet azért történt, mert Spahóék az utóbbi időben feltűnő szimpátiát árultak el Radicszki személynél.

Biztosra veszik, hogy politikai merényletről van szó. A merénylet híre Szerajevóban nagy izgalmat és felháborodást keltett.

— Kétmillió munkanélküli Angliában. Londonból jelentik: A munkaügyi miniszter jelentése szerint a munkanélküliek száma hetenként huszezerrel emelkedik. A munkaügyi miniszter számítása szerint karácsonyra több, mint kétmillió lesz az angol munkanélküliek száma.

Hogy áll a leu?

Augusztus 29-én fizettek 100 lelért: Aradon:

2.50 svájci frankot,
7.87 francia frankot,
8.500 külföldi magyar koronát,
12.500 tényleges magyar koronát,
14.500 belföldi magyar koronát,
31.500 osztrák koronát,
1.670.000 német márkát.

Zürichben 2.45 frankot
Parisban 7.95 frankot
Budapesten 8850—9550 kor.-t
Bécsben 30500 osztrák koronát
Berlinben 2.800.000 márkát
Londonban 1 font 1000 lei.

Sport.

Glória—CFR. I—ATE L 4 : 3 (2 : 1)

Mindazok, akik kedden a Glória-CFR sporttelepét felkeresték, egy szép mérkőzésnek voltak a szemtanúi, melyet a Glória-CFR nyert meg helytelen bírói ítélkezés következtében. A Glória-CFR három Olympia játékosai, de négy tartalékkal, míg az ATE csak három tartalékkal vette fel a küzdelmet. Változatos játék után az ATE éri el a vezetést. Murányi I. beadását Rémay II. lábaváltással kapásból küldi a Glória-CFR hálójába. E nagyszerű goalt a közönség hatalmas tapsal honorálta. A Glória-CFR azonban rövidesen egyenlítő Vasvári Kiszökése révén. Az ATE hálósor gyenge játéka miatt a Glória-CFR fölénybe jut és a tétovázó védelem mellett Ball a goalok számát kétfőre szaporítja. A félidő eredménytelen ATE támadásokkal végződik. A második félidő ATE támadásokkal kezdődik és több veszélyes lefutás után sikerül tizenegyeshez jutniok, melyet Rémay I. védhetetlenül goalba lö. Erre a bíró ítélkezésével előgedetlen Husztik elhagyja a pályát. Ismét a Glória-CFR jut vezetéshez Bali lövése által. Az ATE szép támadásokkal igyekszik egyenlíteni és Rémay III. 20 méteres szabadrugása goalba jut. A befejezés előtt a bíró indokolatlanul szigorított büntető rúgást ítél az ATE ellen, amelyből kétes körülmények között a Glória-CFR győztes goalja esik. A Glória-CFR-ből kimagaslott Kiss kapus bravuros véde. Darázs—Husztik hátrvéd-pár a második félidőben kissé bizonytalan volt. A fedezetsornak Kajtor volt a legjobb tagja. A csatársorban Bali, Vasvári és Tiszta akciói mindig veszélyt jelentettek. Az ATE-ből mindkét félidőben Rémay II. bámulatos technikája, Rémay I. labdabiztonsága tűnt ki, mellettük Puskás, Rémay, III., Weichert, Murányi I. és a második félidőben Zsák volt jó. Löwenberg a kapott goalokat nem védhette, Bíró Vátiánu, ki ítélkezéseivel nem váltotta ki a közmegelegedést.

ATE törpe—Glória-CFR törpe 2:0 (1:0.) Az ATE törpe szép játék után Fiebinger és Palásti goaljaival győz. Bíró Burdán.

Aradi cserkészek Sinaiban.

(Háromnapos országos ünnepély.)

Ma délelőtt katonazenészővel vonultak a vasuti állomáshoz Arad cserkészeinek küldöttei. Mintegy 100 aradi küldöttség indult el ma Sinaiba, ahol holnapután háromnapos országos cserkészünnepség lesz, amelyen valószínűleg meg fog jelenni az uralkodó pár is. A csinos egyenruhába öltözött aradi cserkészek Sinaiba kiránduló csoportjának tagjai között vannak a katolikus főgimnázium, a Moise Nicoara liceum tanulói és a zsidó cserkészek képviselői is. A katolikus főgimnázium cserkészeiből tízen nyolcan indultak el Sinaiba és őket Fischer Aladár főgimnáziumi igazgató vezeti, aki a ma délelőtti felvonuláson egyenruhában lépkedett a magyar cserkésziük mellett. A román cserkésziukat dr. Stoinescu Sándor ügyvéd vezeti, akinek nevét az aradi cserkészmozgalomból jól ismerik. A kitünően felszerelt csapat tagjai mindössze 150 lejt fizetnek a nagyszerű és tamulságos kirándulás költségeire. Az aradi cserkészek vasárnap este térnek vissza Aradra az országos ünnepségről.

Károly trónörökös tegnap érkezett haza Jugoszláviából és egyenesen Sinaiba utazott, ahol részt fog venni a 30-án kezdődő országos kongresszuson. Az aradi cohors román, magyar, zsidó és német centuriókkal vesz részt az ünnepségeken, amelyeket Dolga Imre, Fischer Aladár igazgató és dr. Singer Jenő ügyvéd vezetnek.

Simboteanu ezredes, az aradi cserkészkörlet főnöke a napokban levelet kapott **Berthelot** francia tábornoktól, amelyben a generális arról értesít, hogy rövid időn belül — valószínűleg szeptember végén — **Aradra** érkezik és átveszi az aradi cserkész-cohors tiszteletbeli parancsnokságát. A tiszteletbeli parancsnokságot az aradi kerületi parancsnokság ajánlotta fel a generálisnak és egy csoportot pedig az ő nevével fogják elnevezni. Az aradi cohors már megvette az előkészületeket a legfőbb sebb fogadtatásra.

Repülők katasztrófája.

(Lezuhant és elégett repülőgép.)

Bucurestből jelentik: Borzalmas katasztrófa történt hétfőn dél után a Buourest mellett fekvő Beneasa repülőtéren. Egy kísérletező repülőgép, amely a Franco-Roumain léghajózási vállalat tulajdona, mintegy háromszázötven méternyire a föld felett kigyulladt és lezuhant.

A repülőgépen négyen ültek: Roger Rohcis francia származású pilóta, Ribót és Epure Mariu gépészek, valamint a léghajózási társaság buouresti igazgatója, Brauer. A repülőgép motorja a lezuhanás pillanatában felrobbant. Rigot gépésznek még sikerült idejében kigurani a repülőgépből, s súlyos sebek árán megmenekülnie a biztos haláltól. Roger Rohcis pilóta és Brauer igazgató széné égett,

amíg Epure Mariu gépész életveszélyes sebeket szenvedett, s este hét órakor a kórházban meghalt.

OOOOOOOOOOOOOOOO

Szezonnyitás előtt.

(Ujdonságok tömege az aradi színházban.)

Néhány nap múlva megkezdődik az aradi Városi-színház új szezonját. A színháznál lázas készülődés folyik, hogy a szezont minél nívósabbá tegyék. Egész csomó ujdonság vár bemutatásra, az operettirodalom legpompásabb termékeit, a nagy budapesti operettszínházak slágerdarabjait sorra megvásárolta a színház igazgatósága és lehet mondani, hogy minden hétre esik egy-egy premier. De súlyt helyezt az igazgatóság a prózai műfajra is. A budapesti nagy prózai színházaknak ugyszólván minden számottevő és sikert aratott ujdonságát megvette és már a szezon kezdetén többet be is mutat azokból.

A színház igazgatóságától nyert információk szerint egyelőre a következő operettujdonságok kerülnek színre a szezon kezdetén az aradi színházban: **Marinka**, Gilbert új operettje, **Tango királynő**, Lehár szépzenéjű darabja és **Madame Pompadur** Fall Leó óriási sikerű operettje. Mindhárom darab sorozatos előadásokat ért el a budapesti Fővárosi operettszínházban. Sorra kerül Lehár világ-sikert aratott **Sárga kabátja** is, amely a Király-színháznak állandó műsordarabja, megvásárolta az igazgatóság Lehár másik nagy sikert aratott operettjét, a **Tranquillitást** is, amit a budapesti Városi színház játszott sikerrel. A szezont a **Levendula c.** operett vezeti be. Ezt a bűbajos zenéjű darabot Schumann, Chopin és Mendelssohn zenéjéből ügyes kézzel állította össze **Friedl Frigyes** jónévű magyar karmester. Egyszerre két színház: a Budai-színház és a Blaha Lujza-színház is játszotta. **Eisler** új operettje, amit magyarrá **Asszonyok bolondja** néven fordítottak le és amit a Budai-színház sokáig játszott, azonkívül **Czobor** Károly **Szép asszony kocsisa** című operettje, a Blaha Lujza-színház műsordarabja szintén bemutatásra kerülnek. Egyelőre ennyi, de minden új operett színre kerül Aradon is.

A prózát is favorizálja a színház és ennek bizonyosságául a következő ujdonságokat vásárolta meg: **Fenevad vagy zsvány**, Lothar vigjátéka, bemutatta a Vigszínház, **Négy trakk**, Lakatos László vigjátéka, szintén Vigszínház. **A trónörökös**, Vajda Ernő színműve, a Renaissance-színház műsordarabja, **Bátor Salamon** vigjáték, (Vigszínház.) Megvették még a **Hevesi Sándor** által Jókai regényéből dramatisztált **Fekete gvémtokat**, amit a budapesti Nemzeti Színház mutatott be nagy sikerrel, azonkívül a Belvárosi Színház értékes drámáját. Lenormand francia író **Névtelenek-jét**. Két pompás vigjáték zárja be az új darabok sorát. Az egyik Fiers és Croisset **Az Ur szállója** című darabja, a másik a **Tünemény**, mindkettő a Vigszínház ujdonságai.

Ezek a darabok már itt vannak Aradon, de ezenkívül egész csomó új darabra kötöttek már szerződést. A programm szerint a szezon bővelkedni fog az ujdonságokban.

Előterben a magyar kölcsön ügye

(Benes Rómában. A nagyantant nem hive az ellenőrzésnek.)

Rómából táviratozzák: **Benes** csehszlovák külügyminiszter kedden Rómába érkezett. Az olasz lapok méltatják a látogatás jelentőségét. A **Tribuna** kizártnak tartja Benes közvetítését a fiumei kérdésben. Az **Idea Nazionale** abban látja Benes főfeladatát, hogy megragadja az alkalmat, hogy Magyarországot ezen a kertülő ujon világoítsa fel a sinaiai határozatokról, mert azokról a hivatalos kommuniké ellenére is sok kétely maradt fenn. Magyarország szánálásának tervét az olasz körök az angol-olasz javaslat alapján vélik keresztülvihetőnek. **Benes** és **Mussolini** megbeszélésének legfontosabb tárgya a magyar kölcsön kérdése, amelyet a kisantant politikai problémává változtatott át. Elérkezett az ideje a helyzet tisztázására, mert Európának a Duna mentén is szüksége van a jékére, ami Magyarország gazdasági ujjáépítése nélkül lehetetlen. Benesnek londoni utja után meg kellett győződnie, hogy van egy hatalom, amely nem tűrné Magyarország leigázását. Magyarországot oda kell juttatni, hogy minden ellenőrzéstől mentesen menekülhessen meg a fenyegető összeomlástól. Bizonyos, hogy **Mussolini** sem fogja eltitkolni, hogy mire irányul Olaszország szilárd akaratja.

Londonból táviratozzák: A **Nation** a magyar kérdésben azt reméli, hogy Magyarországnak a pénzügyi segítségről szóló felhívása eredménnyel jár. Magyarország közvetlenül a Népszövetséghez fordul és a kérdés eldöntésére Genfét választja, ahol a légkör sokkal reményteljesebb. Ha Budapestnek Párishoz intézett kérése nem elegendő, még remélhető, hogy Genfben nyomást gyakorolnak Párisra. A Népszövetség természetesen csak úgy megy bele a megoldásba, ha megismétli és meg erősíti Magyarország a szerződéses kötelezettségek teljesítését, a hogyan azt Ausztria tette. Franciaországnak nem érdeke, hogy ellebbeze Magyarország ujjáépítését és így remélhető, hogy létrejön a megoldás. A marienbadi konferencia és Benes római utja mutatja, hogy a magyar kölcsönügy még nincsen lezárva. — A nagyantant meg fogja értetni a kisantanttal, hogy a magyar szuverenitást sértő ellenőrzési tervekkel nem lehet elfogadhatatlanná tenni a kölcsön feltételeit. Az angol sajtó az ellenőrzés, különösen a katonai ellenőrzés kérdésében nem hajlandó engedelményekre és a szuverenitást sértő minden beavatkozást még a gazdasági helyzet nyomorának vállalása árán is mereven visszafutasítja.

Párisból táviratozzák: Biztosra vehető, hogy a magyar kölcsön

ügye szeptemberben dűlőre jut. — Kétségtelennak tartják, hogy a jóvátételi bizottság szeptemberi ülésén revizió alá veszi a júliusi határozatot és felfüggeszti a zálogjogokat olyan feltételekkel, amelyekhez a magyar kormány is hozzájárulhat. E szerint Magyarország pénzügyi ellenőrzés alá jut, az ellenőrzés keretei azonban nem haladják meg az Ausztriánál is alkalmazottakat. A kisantant ellenzése szűnőben van. Nem csinálnak titkot abból, hogy a kisantant befolyása az utóbbi hónapokban különösen a kölcsön kérdésében csökkent. Tudatára jutottak annak, hogy hiba volna, ha az ügy elintézését tovább is halogatnák. A jóvátételi bizottság határozata után Magyarország megkapja a kölcsönt, hogy pénzügyeit átszervezhesse, az önálló jegybankot felállíthassa és az államháztartást rendbeszedhesse. A pénz folyósítását pénzkapacitásokról már előre biztosítani kívánják és készek a megfelelő összeget azonnal folyósítani, egyuttal semleges pénzügyi biztost küldenek ki, akinek szerepe megfelelő lesz **Zimmermann** ausztriai biztos szerepkörével. — A pénzügyi biztos jelentést tesz működéséről a Népszövetségnek, a nagyhatalmaknak és a kisantantnak. Messzebbmenő ellenőrzést aligha gyakorolnak, miután a leszerelésről a békeszerződés részletesen intézkedik. Mindez információk hitelességéről gróf Bethlen genfi tartózkodása során meg fog győződni. A kérdést hivatalosan még nem tüzték a Népszövetség napirendjére.

Rómából táviratozzák: A **Tribuna** és az **Impero** Benes római útjának eredményeiről a következő prognézist adják: Magyarországot osztrák mintára kölcsönhöz juttatják: Lengyelország és Csehország között lerakják az egyezség alapjait; új olasz-cseh kereskedelmi szerződés készül, amely Olaszországnak megadja az előbbi szerződésről hiányzó garanciákat és privilégiumokat; az orosz és Balkán-kérdés szintén szőnyegre kerül és végül röviden összefoglalva a Chigi-palotában befejeződik a sinaiai értekezés.

Rómából táviratozzák: **Benes** csehszlovák külügyminiszter kedden reggel megérkezett Rómába. Délelőtt **Mussolini** miniszterelnökkel, majd a szakminiszterekkel találkozott. Megerősítik azt a hírt, hogy a megbeszélés fő tárgya az Olaszországgal való megegyezés a magyar ujjáépítés ügyében. A felhivatalos **Stefani**-ügynökség jelentése szerint a tárgyalások általános politikai és gyakorlati kérdések körül forogtak. **Benes** átadta **Mussolininek** az olasz király számára a cseli **Reber-roszlan**

tend jelvényét, Mussolininek pedig a cseh honvédelmi minisztérium által ajándékozott hadikezest elismerésül Mussolininek a cseh köztársaság megalapítása és önállósága körül kifejtett érdemeiért. Olaszországnak nincsenek előítélettel a kisantanttal szemben, mert Benes magatartása és a prágai olasz követ működése lényegesen hozzájárult, hogy a viszony belsőbbé váljék. A sinaiai konferenciáról is szó esett. Benes tanácskozott Carbino nemzetgazdasági és Stetani pénzügyminiszterrel is. Ma kihallgatáson jelent meg Benes a pápánál. A sajtó élénken foglalkozik a tárgyalásokkal. Az *Idea Nazionale* azt írja, hogy ha Benes folytatni akarja politikáját Bulgária feldarabolására és Magyarország tönkretételére, Olaszország ebben nem támogatja.

Tizenkét éves anya.

(Ki a csábító? — Aradi útleányka áramója.)

Szókratész eset történetét tegnap Aradon egyik gyógyintézetben. Egyik ott ápoló beteg egy egészséges fiugyermeknek adott életet. Ez még nem volna esemény, hiszen ott naponta történnek hasonló esetek. Szókratész azonban az, hogy az új szülött gyermek anyja még maga is gyermek. Tegnapelőtt került be a gyógyintézetbe egy alig tizenkét éves urileány, egy mosolygós arcú gyermek és teknapra anya lett a gyermekből. Ez az eset már az illetékes hatóságok hatáskörébe tartoznék, mert a fiatal anya még nem érte el azt a kort, amikor törvény szerint ilyenféle meglepetésekkel szolgálhat szülőinek. Szomorú meglepetés... A hatóság emberei érdekelték a csábító iránt. A gyermek anyja azonban hallgat mint a sir. Nem akar árulkodni. Otthon pedig a str. Marasesti (Kossuth-útsán) a gyermekszobából kivitték a babakocsit a beszélő viaszbabával és helyette nagy kerekű gyermekkocsit várja a sivalkodó, követelőző igazi babát.

Ismét hamis permiszek.

(Aradon letartóztatott csernovici kereskedők.)

A hamisított permiszek ügyében ma ismét két kereskedőt tartóztatott le az aradi államrendőrség. — Pauker József és társa csernovici kereskedők szintén hamis kiviteli engedélyekkel akartak szarvas marhákat külföldre szállítani. Kiderült, hogy a permiszeket Bucarestben egy miniszteri tisztviselő gyártotta és eladta a jelentkező kereskedőknek. Pauker és társa szintén vásárolták a permiszekből és Aradon keresztül akarták a szarvasmarhákat a határon átvinni. A két kereskedőt a rendőrség letartóztatta. Azzal védekeznek, hogy nem tudták, hogy a permiszek hamis. A rendőrség ezt a védekezést nem fogadhatja el, mert a kiviteli engedélyek megszerzésének hivatalos útja van és azokat nem lehet magánkézből vásárolni.

Valószínűnek látszik, hogy a hamis permiszekkel egész Erdélyt és a Regátot elárasztották. Széleskörű nyomozás folyik abban az irányban, hogy a hamis permiszek terjesztésében kik voltak a cinkostársai a miniszteri tisztviselőnek?

Panaszok a gáji iskola-igazgató ellen.

— Zab Vasilie kinozza a gyermekeket. — Szülők küldött-sege a tanfelügyelőnél. —

A gyermekek sorsáért aggódó kétségbeesett szülők szomorú menete vonult végig ma délelőtt Arad város főutcáin. A Kulturpalota előtt gyűltek össze és a tanfelügyelőt keresték, hogy vádat emeljenek egy igazgató tanító ellen, aki beteggé verte a gondjaira bízott gyermekeket. Elszántan követelni is jöttek, hogy helyezzek el Gájából Zab Vasilie állami elemi iskolai igazgatót, mert gyermekeiket kegyetlenül üti-kinozza és mert a lakosságnak már fogytán a türelme. Ezt jött epanaszolni 300 gáji szülő az aradi tanfelügyelőnek és dokumentumokat is hoztak magukkal. Csenevézna apróságokat, akiknek az arcán és a hátán kék csíkokat rajzolt a tanító ur nádpálcája. Közéjük megyünk. Mindnyájan panaszkodni akarnak, mindegyiknek van panaszkodni valója. Alig lehet őket elhallgattatni, hogy egyszerre csak egy beszéljen.

Illin György édesapja beszélt:

— Fiamat valami csekélység miatt a tanító ur annyira összeverte, hogy idegsokkott kapott. Szerencsétlen fiam azóta reszket és annyira beteg, hogy nem lehet iskolába küldeni. Ugyanigy bánt el Duma Miklóssal is, aki még ma is beteg fekszik odahaza. *Ardelean* Jánost annyira megverte, hogy idegbajos lett. *Oprea* Jánost az ütések következtében megsikeült.

— Gyermekünk nem mernek iskolába menni, — mondta egy

Irodalom, művészet

* A színház műsora. Hétfőn: Levendula, A. bérlet. Kedden: Levendula, B. bérlet. Szerdán: Levendula, C. bérlet. Csütörtökön: Fenevad (premier) A. bérlet. Pénteken: Fenevad, B. bérlet. Szombaton: Fenevad C. bérlet. Vasárnap: Levendula, bérletszűnet.

* Az új szintársulat. Róna Dezső szinigazgató ma beterjesztette a város vezetőségéhez a színháznak a jövő szezónra ujonnan szerződött tagjainak névsorát. A szinügyi bizottság péntek délelőtt fog tárgyalni a beterjesztett névsor felett.

* Bérletközönség figyelmebe. Az új szezón bérlete befizetéshez közeledik. Az aradiak az idén is szeretetteljes pártfogásukkal karolják fel a magyar színészetet. Bérelni még mindig lehet a színház pénztáránál. A közönség igen helyesen cselekszi, ha bérlettel biztosítja le jegyét már a szezón elején, mert ezzel nemcsak megszokott helyéhez jut, hanem jutányosan is mehet a színházba.

* Megnyílt a színházi pénztár. A színházi pénztár a csütörtöki nappal megkezdte a jegyárusítást. A Levendula operett iránt megnyilvánult nagyszabású érdeklődés tette kívánatosabbá, hogy a közönség részére az igazgatóság máris hozzáférhetővé tegye a jegyek váltását.

* A Fenevad. Angelo Cana vigjátékát a jövő hét csütörtökjén hozza színre az aradi színház az új prúzai személyzettel. A főszerepeket Kálmán Sári, Harmath Jolán, Lőrinczy Gizi, Gömör Emma, Darvas Ernő, Jávor Alfréd, Sereghy Andor és Mészáros Béla játsszák.

másik gáji ember. — Sirnak és Két ségbeesnek arra a gondolatra, hogy szeptemberben megnyílik az iskola és kénytelenek lesznek ismét Zab tanító ur keze alá kerülni.

Zab igazgató-tanító már évek óta áll az ottani elemi iskola élén. A gáji emberek beszélnek, hogy kegyetlenségének félelmetes híre van az egész környéken. A gáji lakosság már több ízben kérte az elhelyezését, azonban a Kérés mindig eredménytelen volt. Tamás Tódor, az iskola volt ház mestere elmondotta, hogy számtalan esetben tanúja volt Zab Vasilie kegyetlenkedéseinek. Emiatt fel is akarta őt jelenteni és azóta a tanító legnagyobb ellensége volt Tamás Tódornak. Augusztus huszadikán éjszaka a legnagyobb vihar idején az igazgató-tanító kidobálta az utcára Tamás Tódor bútorait és családjával együtt kiutasította az iskola épületéből. Három nappal és éjszakan keresztül lakott Tamás Tódor családjával Gájban, a sáros utca kellő közepében.

Nincs alkalmunk meggyőződni arról, hogy az elhangzott rendkívül súlyos vádak mindenben felelnek-e a valóságot? Azonban háromszáz kétségbeesett szülő jött be az aradi tanfelügyelőhöz panaszkodni és valószínű, hogyha nem volna alapos okuk a vádaskodásra, nem hagyták volna ott napi munkájukat, hogy hivatalos vizsgálatot kérjenek az igazgató-tanító ellen.

* Gellért Pál, az aradi színház v. karnagya elvállal ugy kezdő, mint haladó növendékeket zongorára, énekre, azonkívül betanít énekszerepeket és elvállal hangszerelést. Jelentkezni lehet lakásán Str. Georghe Popa 10. (Ferdinand-u.) naponta délután 6 óráig.

* Balla Frigyes festőiskolájában, Str. Eminescu 6. (40a.) szeptember elsején új tanfolyam nyílik meg. Jelentkezés ugyanott naponta d. e. 10—12 óráig.

* Levendula. Az aradi színház új szezóját hétfőn, Szilágyi—Lippai—Friedl Levendula című operettjével kezd meg. Az operett a magyar színjátszás kezdő kora két nagy művészenek: Derynének és Megverinek szerelmi idilljét hozza színpadra. A női főszerepet Horváth Mici játssza, ebben a darabban mutatkoznak be azonban az énekes személyzet új női tagjai, a vendégszereplésből ismert Kovács Kató, Marosi Vilma és Fászkerti Maca. Jó szerepe van a darabban Gömöri Emmának és Tibor Lórynak. A Levendulát Tompa Béla rendezzi, aki a férfi főszerepet is játssza, mellette Selmeczynek, Győzőnek, Sebestyennek és Mészárosnak van jó szerepe.

* Lepa Dóra hangversenye. Lepa Dóra operaénekesnő, az aradi színház tagja, vasárnap este Vata de joson (Alvácán) nagy sikerrel önálló hangversenyt rendezett. A fűdözö közönség lelkes óvációban részesítette a kitünő hangú énekesnőt, akit tisztelői virágcsokrokkal halmoztak el. A művésznő zongorakíséretét Hehs Irénke precizen látta el.

* Selmeczy Alvácán, Selmeczy Mihály, az aradi városi színház közkedvelt táncos komikusa ma, csütörtökön este 9 órai kezdettel nagy műsoros estély keretében lép fel Vata de jos (Alvácza) fűdön. Előadás után a fűdövendégek táncestélye következik.

— Beiratás a Városi Zeneiskolába. Arad város legrégebbi zeneiskolája szeptember hó 1-én nyitja meg az 1923—1924-i tanévet. Beiratkozás szeptember 1-től 5-ig. Tanítás kezdete szeptember 6-án.

* A fjordok országa az Urániában. Az északvidék rejtelmese érdekessége elevenedik meg a kiváló filmen, amely csütörtökön és pénteken kerül színre az Urániában. Norvégia ködös vidékének erkölcs, ez a megalkuvást nem tűró erkölcs áramlik ki ebből a filmből, amely a stockholmi Svenska-gyár egyik legkiválóbb alkotása.

* Még csütörtökön és pénteken kerül színre az Apollóban az a csodálatos szép magyar film, a Tavasz szerelem, amely eddigi előadásain igen nagy sikert aratott. A gyönyörű film főbb szerepeit Mattyasovszky Ilona, Fenyvessy Emil, Uray Tivadar, Bánky Vilma, Takáts Ily, Vándory Gusztáv és Dán Norbert játsszák.

Jelentkezés adókövetésre

(Mérnökök és építészék adója.)

Az aradi pénzügyigazgatóság felszólítja mindazokat, akik sem a speciális bizottságtól eddig nem kaptak meghívást, sem pedig nem vetett ki rájuk egyetlen adóbizottság sem adót, hogy jelentkezzenek a pénzügyigazgatóságon. Az I. speciális bizottság pedig felhívja azokat a vállalkozókat, nagykereskedőket, orvosokat, ügyvédeket és mindazokat, akiknek megadóztatása a speciális bizottság hatáskörébe tartozik, hogy jelentkezzenek a bizottságnál, mert később büntetés alá esnek a nem jelentkezők. Az aradi adókövető bizottságok nagyobb része, amelyek eddig házról-házra jártak, befejezte a munkáját. A mai nappal a VI. bizottság is végzett körletével. A IX. bizottság a Rahovei (Mihály) utcában jár. Ma különben nagy költözködés volt a pénzügyigazgatóság épületében, az ikatatót áthelyezték az I. emelet 26. szám alá, míg a II. perceptia az I. emelet 24. szám alatt kapott kéthelyiséget.

A II. speciális adókövető-bizottság, amelynek Caba Gyula pénzügyi tanácsos az elnöke, ma délelőtt fejezte be munkáját. Ma délelőtt az építészek és mérnökök adóját tárgyalták, akiket Rozván Pál mérnök képviselt a bizottságban. A II. speciális bizottság szeptember első felében még egy ízben fog ülést tartani, amelyen az eddig különböző okok miatt elmaradtak adóit tárgyalja le. Azokra, akik aláírásukkal igazolták az adó tárgyalásra megidézés átvételét, ha nem is jelentek meg a tárgyaláson, a bizottság távollétiükben vetették ki az adót. Azokat, akiknek eddig nem tudták kikézbesíteni a meghívókat, most ismét küldenek idézést a szeptember elején megtartandó utolsó tárgyalásra.

— Ausztria képviselői a Népszövetségben. Bécsből jelentik: A minisztertanács elhatározta, hogy Ausztriát a népszövetségi gyűlésen Mensdorff gróf szolgálaton kívüli nagykövet és Pflügel volt miniszter foziak képviselői.

Kloroformos rablók egy aradi lakásban

— Kifosztott villanygyári tisztviselő. — Nyomoz a rendőrség. —

Vakmerő rablás történt tegnap hajnalban Bratescu Zeno villanygyári tisztviselő Str. Joan Kalvin (Kálvin János-utcai) lakásán. Egy betörő társaság kloroformmal elkábította a tisztviselőt, akinek tehetetlenül kellett tennie a betörők munkáját. A kloroformos rablásról a következőket jelenti az Aradi Közlöny munkatársa:

Tegnap kora hajnalban Bratescu Zeno arra ébredt fel, hogy valaki fűrészes szobájának ablakát ki akart ugrani ágyából, de hirtelen folyó szag terjedt el a szobában és kábultan hanyatlott vissza ágyába. Nem vesztette el eszméletét, azonban megmozdulni nem tudott, mert a kloroform kábító szaga teljesen megbénította idegeit. Látta, hogy két vagy három ember bemászik az ablakon, kinyitja a szekrényeket és azok

tartalmát kidobálja. Az elkábított ember tehetetlenül nézte végig, hogy pénzt és ruháit az ablakon keresztül kidobálják a betörők és nyugodtan végzett munkájuk után ugyanott eltávoznak.

Bratescu Zeno körülbelül egy óra múlva tért magához annyira, hogy fel tudott kelni. Még az éjszaka folyamán jelentést tett a rendőrségnek a vakmerő rablásról. A megindított nyomozás megállapította, hogy a betörők még az este elbújtak a ház udvarának valamelyik rejtett helyén és ott várták meg, míg minden elcsendesedik, hogy nyugodtan végrehajthassák tetteiket. Valószínűnek tartják, hogy a betörők a szomszédos ház kerítésén keresztül menekültek el. A rendőrség erőlyes nyomozást indított a kloroformos rablók kézrekerítésére.

Aradi bucsusok balesete a Maroson.

— Élet-halálküzdelem a folyó közepén. — Bátor életmentő aradi hatalemberok. —

Borzalmas szerencsétlenséget háritottak el tegnap bátor fellépésű életmentők a Maroson. A víz közepén az ár sodrában felborult egy csónak, amelyben tíz nő volt, bodrogi bucsusok. Bodrog ugyanaz a görög Keleti vallásúak részére, mint Mária-Radna a katolikusoknak: híres, régi bucsujárárhely. A bodrogi kolostorhoz évenként ilven táiban, a termények betakarítása után zárandokolnak a környékbeli görögkeleti hitvallású bucsusok. Tegnap reggel a gáji görögkeleti román hívők egy tekintélyes számu csoportja ment át csónakkal a Maroson Bodrogra. Vezetőjük Puticiu Elek gáji tanító volt, az ottani dalárda elnöke. Az ájtatosságok befejezése után a gáji bucsusok vissza akartak térni az aradi oldalra. A parton két csónakot találtak, amelyek Bodrog község tulajdonai voltak. Ezt a két csónakot használták fel arra, hogy a bodrogi partról az aradi oldalra átjöhessenek. Az egyik csónakba a férfiak szállottak be, a másikba tíz leány, asszonyok és gyermekek. A csónokokon nem volt ülődeszka, az átkelőknél állniok kellett, ami a csónak járását meglehetősen ingadozóvá tette. — Különösen bizonytalan volt az a csónak, amelyben az asszonyok voltak. A meg-meg billenő csónak ingásától féltő asszony nép ijedt mozdulatai imbolygóvá tették a kényelmetlen vízjárművet, a víz mind gyakrabban elérte a csónak peremét, egyre több és több ömlött bele, míg egyszerre

látszott, mert ha a két életmentő az asszonyok közé uszik, akkor a fuldoklók balesük kapaszkodnak és őket is magukkal rántják a mélybe. A két férfi leleklejtéte és bátor fellépése olyan ötletet valószínűsített meg, aminek segítségével

sikerült a már menthetlennek látszó nők és gyermekek közül valamennyit megmenteni.

A nagyszabású katasztrófát úgy háritották el, hogy felszólították a nőket arra, hogy kapaszkodjanak egymásba. Így valószínűleg láncot alkottak és a két végén uszó bátor életmentő valamennyiüket kihurta az aradi partra. A nők közül hárman az ijedségtől eszméletüket veszítették, de hamarosan ezeket is sikerült talpra állítani és megállapították, hogy senkinek sem történt komolyabb baja, csupán a csónakon volt ruhaneműket és csomagokat ragadta el az ár. A bucsusok kára ebből kifolyólag meghaladja a tízezer leit. Puticiu tanító kártérítési pert fog indítani Bodrog község ellen, mert a csónakokon nem voltak ülődeszkák és ennek tudható be, hogy az elfordult.

Tolvajok a Neptunban.

(Ismét fosztogatják a kabinokat.)

Néhány napig örömmel állapíthatjuk meg, hogy a Neptun-fürdő kabinfosztogatói szünetet tartanak. A női osztály kabinjait ezélt napról-napra fosztogatták. A rendőrség a fosztogatások megakadályozására szigorúan ellenőrízte a női osztály kabinjait, ennek tudható be, a fosztogató működési terüket a férfi osztályra helyezték és néhány napi szünet után megkezdtek működésüket, tegnapelőtt délután Popa Traian alezredes kabinját feltörték és az ott talált aranyórárt, láncot arany cigarettatárcát és készpénzt elvitték. Tegnap szintén meglátogattak egy kabin. Bálint Dénes gimnáziumi tanuló fosztogatta meg órájától és száztizennyolc lei pénztől. A kellemetlen látogatók kézrekerítésére a rendőrség megtette az intézkedéseket.

HIREK.

Orosz fogságban elhunyt aradlak

(Megerkezett az utolsó levél és a hagyatéka.)

A bucuresti hadügyminiszteriumtól szomorú tartalmu kis csomag érkezett ma délelőtt Arad város polgármesteri hivatalához. A csomagban négy aradi fiu orosz fogságban történt haláláról küldtek értesítést és mellékelték a távol szülővárosuktól elhalt fiuknak utolsó üdvözlő levelét és hagyatékát. Mind a négyen Aradról indultak el a harctérre, itt hagyták családjukat, akik ezen az uton értesülnek az eltávozottak szomorú sorsa felől. Kuffel János, Allach Ferenc, Ardelean János és Scherle Vince elhunytáról érkezett a hír. A polgármesteri hivatal felhívja az elhunytak Aradon lakó családtagjait, hogy a hagyatékok átvétele végett jelentkezzenek.

— A királyi család átutazott Aradon. Tegnap este kilenc órakor átutazott az aradi pályaudvaron Ferdinánd király, a királyné, a trónörökös és felsége, Irina görög hercegnővel. Az udvari vonat utasai nem mutatkoztak a fogadtatásukra megjelent hatósági személyek előtt. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelentése szerint a királyi család tagjai Belgrádból jöve, átutaztak a timisoarai állomáson, ahol Coste Gyula dr. prefektus, Gheorghieviciu Lucian főpolgármester, Liuba Valér kerületi rendőrfelügyelő üdvözlötték a királyt, aki Timisoara város vezetőinek kijelentette, hogy a kiállítás megnyitására feltétlenül eljön Timisoara (Temesvár) felé.

— Goldis László — az Astra elnöke. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Tegnap tartotta elnökválasztó közgyűlését az „Astra” erdélyi román kultúregyesület. Az elnökválasztást a múlt évről halasztották el és három jelölt között vártak erős harcot. Az elnökséget a nemzetipárti jelölt, Goldis László volt miniszter nyerte el. A közgyűlés a legnagyobb rendben folyt le Lupas egyetemi tanár elnöklése mellett, aki a választásokat vezette. Megválasztása után Goldis László foglalta el az elnöki széket és rövid beszédben megköszönte a belhelyezett bizalmat. A közgyűlésen Pacha Agoston római katolikus püspöki vikárius is megjelent.

— Gróf Bethlen Budapesten. Budapestről táviratozzák: Gróf Bethlen István miniszterelnök ma este a magyar fővárosba érkezett; ahonnan még ezen a héten elindul Genf-be. Hogy melyik napon utazik és hogy vele megy-e Kállay Tibor pénzügyminiszter, az még bizonytalan.

— A radnai rendház új főnöke. A radnai kolostor és a romániai franciskánus tartományi főnökség vezetésében változás állott be. Péter Kaiser Nándor, az eddigi tartományi és zárdafőnök egészségügyi okokból kérte állásából való felmentését és a rend generálisa teljesítette is kérését. Tartományi és zárdafőnökké péter Pesti Kálmán vikáriust nevezte ki és most reáharul a leégett rendház és templom ujjáépítésének súlyos feladata.

— Felfüggesztik Ulain és Lendvai mentelmi jogát. Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mentelmi bizottsága az ismeretes ceglédi beszéd miatt dr. Ulain Ferenc és Lendvai István képviselők mentelmi jogának felfüggesztését javasolta. A javaslat legközelebb kerül a nemzetgyűlés elé.

— Kinevezés. Covrig-Rosianu Mihályt, az aradi pénzügyigazgatóság pénzügyi főellenőrt királyi dekrétummal pénzügyi alfelügyelővé (sub-inspectorrá) nevezték ki Clujra (Kolozsvárra). Az előléptetés magas kitüntetést és szaktudás értékelését jelenti, mert a pénzügyi alfelügyelők nagy hatásköre széleskörű tudást és képzettséget kíván. Az előléptetés Covrig-Rosianu Mihályt érdemesen érte. Mindenki, aki csak érintkezett vele, jól mondhat erről a képzett és jómodoru főtisztviselőről. Távozására vesztesége az aradi pénzügyi tisztviselői karnak.

— A radnai templomért. Darula József Gurahoncról a radnai templom felépítésének javára 1640 leit juttatott Laczay Endrének, a Fehér Kereszt egyesület elnöknőjéhez. Az összeget Darula adománvokból gyűjtötte össze. Laczay Endré a hozzáküldött összeget rendeltetési helyére juttatja.

— Regátbéli iparosok Aradon. Az Erdélyi és Bánsági Iparos-Szövetség Vulcu Maxim aradi gyáros elnöklése alatt Sibuban (Nagyszébenben) tartotta meg ezévi országos kongresszusát, amelyen elhatározták a jelenlévő regátbéli iparosok, hogy Erdély területén körutazást rendeznek és meglekintik az egyes városok ipari nevezetességeit. A vendégek ma érkeztek meg Aradra és itt két napon keresztül időznek. Meglekintik az Astra-, Neuman-, Textil-, Kőtszövőgyárakat és holnap este tovább folytatják útjukat Timisoara (Temesvár) felé.

— Megszűnt a görögországi sztrájk. Athenből táviratozzák: Az általános sztrájk véget ért, miután a kormány visszavonta a szakszervezetek felosztásáról szóló rendeletet.

— Eljegyzés. Dr. Rafael Miksa ügyvéd és földbirtokos Algyógyról eljegyezte Spitz Tivadar sógornőjét, Deutsch Rózsikát Aradról. (Mindenki külön értesítés helyett.)

— Válság a német birodalmi bankban. Berlinből táviratozzák: Havensteinnek, a birodalmi bank elnökének lemondása még mindig nincs elintézve. Utódiául Berdmann volt minisztert emlegetik.

— A Maros áldozata. A savarsini (soborsini) csendőrség ma jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy Mócz Péter ottani hét éves fiu fűrés közben a Marosba fulladt. A holttestet kifogták. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— Beomlott ház. Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt ma délelőtt a Blanduziei (Közép) utca 3. számu házban: a rozoga épület menvezte öriási robajjal beomlott. Szerencsére Gregorovici Józsefnek, a ház lakójának és családjának idejekorán sikerült az omladozó házból kimenekülnie. A városi mérnöki hivatal építészeti bizottsága azonnal megjelent a helyszínen és intézkedett az egész ház sürgős kilakoltatásáról, mert annak összeomlása minden percben várható.

— Dr. S. Herson nőorvos visszaért szabadságáról és rendelését újból megkezdte Piata Catedralei (Tökölly-tér) 6a., I. Rendel. d. u. 3-4.

— Öt foglalkozással bíró egyének könnyen elkerülnek a sok ülés kellemetlen következményeit, ha időnkint egy-néhány napon át a Koproff, az ideális, jóízű csokoládé hashajtót szedik.

— Steiner Ilonka női divatszalonját Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 11., I. emelet újból megnyitotta. Fízető- és tanulóleányok felvételre.

Letartóztatott kivándorlási ügynökök.

— Az aradi rendőrség nyomozása. Becsapták a hiszékeny falnsia kat. —

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában leleplezett egy veszedelmes szélhámos kivándorlási ügynököt. Ma ismét három szélhámos kivándorlási ügynököt tartóztatott le az aradi államrendőrség. Az utóbbi időben Siclauról (Siklórol) számosan jöttek be Aradra, hogy megsürgessék az állítólag megkérvényezett amerikai utlevelüket. A rendőrségen tudomásukra adták, hogy nevükre utlevelet egyáltalában nem kértek. A siklói lakosok később tömegesen tettek feljelentést egy biztosítási ügynök ellen, aki tőlük nagymennyiségű pénzt csalt ki az amerikai utlevél megszerzésére.

Bükki Zoltán, egy aradi biztosító társaság ügynöke meglátogatta a környékbeli falvakat és rábeszélte a lakosok nagy részét, hogy vándoroljanak ki Amerikába. Leginkább szegényebb földmives embereket keresett fel, kik mikor megmondták Bükkinek, hogy nincsen pénzük arra, hogy a hajójegyet és az

okmányokat megszerezzék, a biztosítási ügynök kijelentette, hogy minden költséget ő fizet, csak az utlevél megszerzésére adjanak bizonyos összegű pénzt. Ilyenformán 1500-tól 4000 leig károsította meg szerencsétlen áldozatait. A földhöz ragadt szegény emberek mindenüket pénzzé tették, csak hogy ki tudják fizetni Bükki Zoltánnak a kért összeget.

Rengeteg pénzt szedett így össze a lelkiismeretlen szélhámos. Az aradi államrendőrség a beérkezett számos feljelentés alapján megindította a nyomozást és letartóztatta Bükki Zoltánt. A vizsgálat során kiderült, hogy Bükki Zoltánnak cinkostársai is voltak, akik hasonló módon fosztották ki a környékbeli községek hiszékeny lakosait. Ma délelőtt letartóztatták Szepesi Emilt és Divin Annát. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást, hogy összeállítsa a három szélhámos bűnlajstromát.

— Megszűnt az eljárás Fekete színigazgató ellen. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Fekete Mihály színigazgató előleges színházi jelentését az ügyészség elkövetette, mert irredentizmust vélték belőle kiolvasni. Fekete ellen eljárás indult meg, aki ma tisztázta magát a vád alól, amire beszüntették a megkezdett eljárást.

— A német szén a világon a legdrágább. Berlinből táviratozzák: A németországi szén ára 50 százalékkal a világ szénárai fölé emelkedett.

— Tűz egy üzletben. A Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utcában) Weisz Béla fűszerüzletében tegnap este ismeretlen okból tűz keletkezett. A kivonult tűzoltóságnak sikerült a tüzet eloltani. A kár jelentékeny.

— Meghívó! Az aradi iparos és kereskedő tanácsok igazgató-sága ezúton hívja össze ezen iskolák tantestületét az aug. 31-én délután 5 órakor az igazgatói irodában tartandó rendes ülésre. Felkérem továbbá mindazon tanító és tanár urakat, akik az állam nyelvét a fennálló rendeletek értelmében bírják, hogy ezen ülésen sziveskedjenek részt venni, amennyiben a fenti iskoláknál mint óraadók óhajtának működni. Program: Közismereti, könyvviteltani, szabadkézi — geometriai — és szakrajz órák kiosztása. Ezen órák díjazása a titulásnak megfelelőleg történik. Az igazgatóság.

— Hatalmas árvíz Indiában. Kalkuttai jelentések szerint Délindianában hetvennégy négyzetkilométernyi terület elöntött az árvíz. Hétszáznegyvenezer ember maradt fedél nélkül.

— „Gabonacsempészség a curtici vámnál“ címen a minap cikk jelent meg az Aradi Közlönyben, amire a közleményben szerepelt Deutsch Jakab és társa timisoarai gabonakereskedő cég a következőket jegyzi meg: A cég tényleg 30 ezer kilogramm tengerit szállított Magyarországra és az ezért járó vámilletéket francia frankban szabályszerűen be is fizette. Az elvámolást végző Ritter Armin szállító a deklarációban azonban csak 20 ezer kilogrammot tüntetett fel. A tévedés tehát itt történt.

— Az egyetemi tandíjak Magyarországon. Budapestről táviratozzák: Az egyetemi tandíjak ügyében tegnap a kultuszminiszteriumban összehívott tanácskozáson a tandíj összegét függetlenül a magyar korona értékelésétől félévi 60 ezer koronában állapították meg. Köztisztviselők gyermekei azonban csak 20 ezer koronát fizetnek.

— Németországban kényszermunkára ítélik a devizaspekulánsokat. Berlinből táviratozzák: A birodalmi gyűlésen a költségvetés tárgyalása közben Hilferding pénzügyminiszter kijelentette, hogy kényszermunkára ítélik mindazokat, akik devizaspekulációt folytatnak, mert ezzel hozzájárulnak az ország gazdasági helyzetének romlásához.

— Dr. Reményiné és Dörnerné az Eminescu (Deák Ferenc) utca 12. számú ház első emeletén levő női kalapszalónjába már megérkeztek a legújabb és legmodernebb párisi modellek. A divatos és szép kalapok a legszerűsebb árakon kaphatók. A szalón nemcsak új kalapokat ad, hanem divatjamult kalapokat átalakít, fest és díszít és ezeket is a legújabb modellek szerinti. Amellett, hogy a legjutányosabb árakat számítják, a munkákat a legrövidebb idő alatt végzik el.

— A tornyai titokzatos haláleset. Az Aradi Közlöny megírta, hogy Tornyan titokzatos haláleset történt. Fazekas Mihály jómódú gazdálkodó hirtelen elhunyt. A csendőri nyomozás alkalmával az a gyanu merült fel, hogy Fazekas Mihály bűnténynek esett áldozatul. Egyik rokona, aki régóta haragos viszonyban volt Fazekassal, állítólag megmérgezte a gazdálkodót. A csendőri jelentés vétele után a vizsgálóbírószág elrendelte Fazekas Mihály holttestének felboncolását, amelynek fogantatására dr. Bredán Athanáz vármegyei főorvos, a törvényszék orvos szakértője, Sommer Nándor vizsgálóbíró és dr. Fikler Károly főügyész ma kiszálltak Tornyára.

— Divathölgyeket érdekel, hogy szombaton nyílik meg a „Margaréta“ kalapszalón a Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. szám alatt. A gyönyörű antik berendezésű szalón egymagában is látványossága Aradnak. A szebbnél-szebb, divatosabbnál divatosabb kalapok szenzációk és az őszi párisi és bécsi divatot híven reprezentálják.

— A várostól elbocsátják a románul nem tudó tisztviselőket (Megérkezett a belügyminiszter rendelete.)

Arad város vezetőségéhez ma délelőtt fontos és sok tisztviselőt súlyosan érintő rendelet érkezett a belügyminiszteriumtól. A rendelet kimondja, hogy mindazokat a városi hivatalnokokat és alkalmazottakat, akik nem sajátították el eddig az állam nyelvét, október elsejéig el kell bocsátani a közigazgatás szolgálatából. A rendelet azzal kommentálja ezt az intézkedést, hogy már számos felszólítás érkezett a város tisztviselőihez az állam nyelvének elsajátítására s aki komolyan foglalkozott a román nyelvvel, elég ideje volt arra, hogy megtanuljon. A belügyminiszter rendeletét egyelőre nem fogantositja a város vezetősége, mert dr. Robu János főpolgármester szabadságáról csak

a jövő hét végén tér vissza. A főpolgármester fog majd a belügyminiszteri rendelet értelmében intézkedni, amelynek következtében számos városi tisztviselő veszt el állását.

Közgazdaság.

Lanyhaság a devizapiacra.

A leu mai zürichi jegyzése emelkedett, ami ugyszólván teljes lanyhaságot hozott a devizapiacra. Az összes árak erősen visszacsökkentek, bár még mindig indokolatlanul magasak. A leu mai javulása és a romániai piac lanyhasága a leu további erősödését jelzik.

A márkát ismét mély zuhanás érte, amit ez alkalommal a francia frank nem követett, ugyanakkor méretű csökkenése már függetlennek látszik a márkától.

— Arad valutaárak. (Augusztus 29.) Francia frank 12.70, svájci frank 40, dollár 228, dinár 2.15, szokol 6.25, márka 0.00001.50, lira 9.80, angol font 1020, magyar korona 0.0080, osztrák korona 0.0033. Kifizetések: Budapest belföldi 145, külföldi 85, Bécs 315, Berlin 0.0000.60, Prága 6.68, Zürich 49, Milanó 9.85, London 1040, Páris 12.80, Newyork 228, Belgrád 240.

— Temesvári valutaárak. (Augusztus 29.) Berlin 0.000055, Newyork 229, dollár 231, London 1030, angol font 1030, Páris 12.90, francia frank 13.50, Zürich 41, svájci frank 41, Milanó 9.95, lira 9.85, Prága 6.70, szokol 6.50, Belgrád külföldi 2.40, belföldi 2.30, dinár 2.30, Budapest külföldi 85, belföldi 150, magyar korona 130, Bécs 314.

— Bucurestii tőzsdezárlat (Aug. 29.) Kifizetések: Páris 1280, Berlin 0.000085, London 1025, Newyork 227, Milanó 988, Zürich 41, Bécs 0.003375, Prága 665, Budapest 0.0170. — Valuták: Napoleon 700, márka 0.000150, leva 185, török lira 1.16, angol font 1025, francia frank 12.75, svájci frank 40.50, lira 9.25, drachma 455, dinár 215, dollár 225, lengyel márka 0.0010, osztrák korona 0.0034, magyar korona 0.0075, szokol 650.

— Zürichi váltás. (Augusztus 29.) Berlin 0.000085, Newyork 554, London 2520, Páris 3180, Milanó 24.02.50, Prága 16.32.50, Budapest 0.03.1250, Belgrád 5.82.50, Bucuresti 245, Varsó 0.0023, Bécs 78.1250.

— Zürichi zárlat. (Augusztus 29.) Berlin 0.000083, Newyork 554.25, London 2520, Páris 3175, Milanó 23.9750, Prága 16.3250, Budapest 0.031250, Belgrád 5.8250, Bucuresti 245, Varsó 0.0023, Bécs 0.00781250, Amsterdam 217.50.

— Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Augusztus 29.) Napoleon 68800, Amsterdam 7500—7740, Belgrád 200—208, Berlin 0.0025—45, Bucurest 88—95, lei 88.50—95.50, London 87000—89400, angol font 87200—89600, Milano 826—864, lira 831—866, Newyork 19100—19700, dollár 19300—19900, Páris 10931129, francia frank 1108—1144, Varsó 0.08—9, Prága 568—592, Zürich 3440—3560, Bécs 0.27.20—28.60.

— Bécsi hivatalos árfolyamok. (Aug. 29.) Prága 2085, Belgrád 745, Budapest 3.90, Varsó 0.29, Milanó 3060, Bucuresti 325, London 322200, Newyork 71060, Páris 4060, Zürich 12820, Berlin 0.0098.

— Meggyilkolt határmegállapító bizottság. Athenből táviratozzák: Az albán határ megállapítására kiküldött bizottság olasz delegációjának tagjait: Telini tábornokot, Skorti orvost, Konati hadnagyot a Santi Quarantaba vezető uton ismeretlen tettesek meggyilkolták. A sóffort és a dragomant is megölték. A görög kormány haladéktalanul kifejezte sajnálkozását az olasz követ előtt.

— Elhárított vasuti szerencsétlenség Aradmegyében. Könnyen végzetessé válható vasuti szerencsétlenséget akadályozott meg a tegnap esti nagyváradi gyorsmotor vezetője. Tegnap délután a Santana (Ujszentanna) állomásról Chisineu (Kisjenő) irányában kiengedtek egy hajtányt, amellyel nyolc munkás ment. Egy fordulónál az utolsó pillanatban vették észre a gyorsmotor közeledését. A megijedt munkások leugrottak a hajtányról és a gyorsmotor vezetője villanvívéllel állította meg a kocsiat, hogy az egymással szembe haladó gyorsmotor és hajtány alig néhány méterre állottak meg egymástól. A hirtelen fékezés kisebb zökkenéssel járt, de sem a gyorsmotor utasainak, sem a hajtányról leugrott munkásoknak bajuk nem történt.

— Fotoszalón. Weisz Lipót fotoszalónja Str. Bratianu 12. (Weitzer utca 10.) Gyermek-, portrait és interieur-felvételek a legszebb kivitelben eszközöltetnek.

— Meteorhullás Menyházán. Ritka természeti tűneménynek voltak szemtanúi e hónap 22-én este a moneasai (menyházai) fürdővendégek. Amikor sötétség borult a fürdő-telepre, tömeges dörgés hallatszott a magashól. A parkban sétálók felnéztek az égre és látták, hogy egy szikrázó meteorkő sítéregyve száguld végig az erdő fái fölött és belefuródik a hegybe, a Zubor-féle villa mögött. A vendégek megdermedve csodáltkák a nagyszerű természeti tűneményt és a község lakossága tömegesen tödült a hegyre, hogy az eltűnt meteort falkutassa. Azt hiszik ugyanis, hogy a meteor nagymennyiségű aranyat és ezüstöt tartalmaz. Eddig azonban nem akadtak az égi hirtök nyomára.

— Őszi divatlapok megérkeztek Kelet hírlapirodába.

Nagymennyiségű férfi és női szövetek, véluok legolcsóbban az

ORIENT divatáruházban

szerezhetők be. Bulevardul Regina Maria No. 18. (Salacz-utca) sarok.

„Marioara”

kalapszalomban Str. M. Nicoara (Petöfi-utca) 2. megérkeztek a legújabb párisi és bécsi modellek

Megszűnik Ellis Island.

(Az amerikai kivándorlók pokla.)

Londoni távirat jelenti, hogy az amerikai kivándorlási hivatal a bevándorlók ellenőrzésének új rendszerét szándékozik életbe lép tetni. Az új rendszer szerint a bevándorlókat nem szállítják többé Ellis Islandra, a deportált kivándorlók koncentrációs táborába, hanem még a hajón veszik őket vizsgálat alá.

Az ellis islandi koncentrációs tábor miatt rengeteg panasz hang zott el, amelyek miatt az angol parlamentben többször interpelláltak. Legutóbb Geddes, Anglia amerikai nagykövete Ellis Islandra utazott és látogatásáról nyilvánosan közzétett jelentésben számolt be. Ez a jelentés borzalmas vád az amerikai hatóságok ellen emberte lenségük miatt. Ugy látszik, hogy az amerikai hatóságok a hivatalos jelentés következtében határozta el magát arra, hogy ezt a modern poklot, amely annyi szerencsétlen ember életét megkeserítette, vég leg megszünteti.

Szerkesztői üzenet.

S. B. Arad. Sziveskedjék kérelmével a budapesti államrendőrség bejelentő hivatalához fordulni. Együttal jelölje meg a kértezett legutolsó címét. A Menekültügyi Hivatal már hónapok óta nem működik.

Özv. P. V.-né Bsebes. Aradon olyan gyár tudunkkal nincs. Leghelyesebb, ha kérésével az aradi Kereskedelmi és Iparkamarához fordul.

A szerkesztésért: KAROLY JOZSEF felel. Cenzorát: IOAN NICHIN.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen férjem, illetve édes atyánk elhunytá alkalmával szives részvétükkel és a temetésén való jelenlétükkel fájdalommat enyhíteni igyekeztek, ezúton fogadják köszönetünk kifejezését. Özv. Fried Márkuszné és családja. 4905

Arany — ezüst tárgyakért Reiner József a Lutheránus a legmagasabb árt fizet templom mellett.

Utazói állást keres

egyetemet végzett, több nyelvet beszélő, jó megjelenésű komoly uriember 4887

Cím a kiadóhivatalban

Kaiser-Borax

Lemcsás

Mindenkinek nagy

Áldás.

V-18675

Franzensbadi iszap Timisoarán 14006

A világhírű franzensbadi ásványiszap rövidesen és biztosan gyógyít reuma köszvényt és csuizt.

Egy teljes kurára utasításokkal 260—Lei utánvétel mellett kapható a franzensbadi lerakatnál

A. Ferenczi, Timisoara, Str. Bonáz 14.

CONCURS.

La Asilul de copii din Arad sunt vacante urmatoarele posturi:

- 1. post de impegat cl. II-a, cu salar fund. Lei 350.
1. post de copist cu salar fund. Lei 250.
1. post de ingrijitoare de copii salar fund. Lei 200.
2. post de ingrijitoare de copii salar fund. Lei 150.
La salariile de baza se mai adauga accesoriile.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor inainta cererile insotite de acte Directiunei Asilului, pana 15. Septembrie a. c. 4828 Arad, la 25. August 1923.

Director medic sef Dr. Kardos.

Ludovic PÁLINKÁS Lajos

villanyberendezési üzlete 13204 Str. Brancoviu (Földes-patika kapujával szemben.) Vállalja minden e szakba végo munkák készitését, javítását és átalakítását a legpontosabb kivitelben jutányos árt.

Mercur Kereskedelmi és Mezogazdasági rt.

(Aradi Közgazdasági Bank Irodája)

mielőbbi belépésre perfect

könyvelőt

keres. 14006

Eladó,

esetleg bérbe is kiadó teljesen ujonnan felszerelve két járatu nyersolaj motormalom olajmalommal és nagy sertés hizaldával. Csak személyesen tárgyalok helyszínén.

Joánás, Simandul de sus. 4895

Legjobb karban

levő esinos lazoni legkönnyebb cserépkészítő cementeserép gyártó berendezés, mely áll: 6 db. 40—28 és 40—20 méretű cserépkészítő karikán és sinen futó formázó késekkel ellátott gépekből, 4200 db. öntött és sajtolt alátét lemezekből, valamint minden ehez szükséges kézi szerszámok és fakterekkel, 1 db. 70 alátét lemezekkel ellátott sima 42 cm. hosszú kupkészléssel, 1 db. freckendő, 1 db. 1/2-es kutkarika forma, 1 db. 25 cm. belvilágu alagsó, továbbá egy 5 m. hosszú 3/4 m. széles faalkotmányu és 1 db. 72 m. belvilágu ujonnan épült faoszlopok között 15 cm. és téglafalból lebontható és szállítható műhely helyiséggel vagy az egész egy tételben vagy külön-külön darabonként épülettel vagy anélkül más vállalat miatt sürgösen

ELADÓ

Bövebben:

A Berzovai cement-és műköipari vállalatnál, Berzova, Jüd. Arad. 13816

Hölgyeknek mindennapi használatra. Uraknak borotválkozás utánra ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes zsiros arc, egyszeri lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehet finomságu harmattal volna bevonva. (Mitesserek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arczsépítő. — Készíti:

Dr. Földes és Hehs Margitereme gyára Budapest, I., Bertalan-utca 26. Arad—Uj-Micalaca. 18863

Egy teljesen új

minden komforttal ellátott elfoglalt lakással bírő magánház, valamint egy teljesen új 30 méter hosszú, 10 méter széles földszint, emelet és padlásból álló szintén elfoglalt gyári helyiség eladó, esetleg kiadó. — Bövebbet: Str. Alexandescu (Bercsényi Miklós utca) 21. szám. 4809

Valódi szegedi, plombált, harmadrendű paprika

20.- lei kg.-ként

eredeti zsákvételnél, míg a készlet tart kapható:

Bodnár Testvérek paprika import ARAD Strada Tudor Vladimirescu 3. 14005

Ugyes gépész, ki Dieselmotor kezeléséhez ért felvétetik.

Villanszerelésben jártas előnyben részesül. Ajánlatok tizetési feltétellel a perjámosi villanytelephez küldendők. 4880

In sämtlichen FARBEN

für Handel Industrie u. Gewerbe unterhält umfangreiches

LAGER

Arzberger, Schöp & Co. G. m. b. H.

Eisenach (Deutschland) Anfragen sind zu richten an unseren Vertreter Herrn

J. DAVID, ARAD, Str. Ciorogariu 15. (Vécsey-utca) 7. 4745

Tüzifa

bükk ölenként kívánatra cser fűrészelve házhoz gyertyán aprítva szállítva

kapható

Petrán fatelepén, a szerb templommal szemben. 1892

Figyelem! Női kalapudonságok! Eredeti gyári árak!

Kérem kirakataimat megtekinteni!

Reiner GyörgyNői divatruháza
Strada Eminescu
(Deák F.-u.) 1. szám**Apró hirdetések.****Házasság.**

EGY 34 éves özvegy asszony házasság végül megismerkedne hozzáillő iparral. Leveleket „Özvegy” jellegre a kiadósba kér. 4890

Alkalmazás.

SZORGALMAS mindenes takarításban gyakorlott, felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 4718

KERESÜNK azonnali belépésre egy fiatal fűszer és vasszakmában jártas segédet. Róth Testvérek, Qurahont. 4798

GYERMEKERTESZNŐT keresek 8 hónapos leánykám mellé. Cim Kelet hírlapiroda. 14006

ROMÁN, magyar, német nyelvtudással és jegyzői oklevéllel bíró középkorú férfi, bármilyen irodai, vagy más alkalmazást keres helyben. Szives ajánlatokat Uranus-irodába, főpostával szemben kérem leadni. 13925

PÉNZTÁROS LEÁNYT keres Janka gyógyszerter. 4870

FIATAL kiszolgáló leány azonnal felvétetik Klein Miksa Bulev. Regele Ferdinand 39. (Boros Béni-tér 8.) 4882

TISZTESSÉGES mindenes felvétetik. Bövebbet Naményi papírüzletben. 4894

TANULÓLEÁNYOK azonnal felvétetik a „Margareta” kalapüzletben Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. szám. Akik már kalapszalmonban voltak, előnyben részesülnek. 4893

MINDENES FŐZŐNŐ jó fizetéssel azonnali belépésre kerestetik. Bulev. General Dragalina 16. (Apontyik-körút 8.) II. em. ajtó 11. 4885

FÜSZERKERESKEDŐ tanulóknak jó házból való fiúk felvétetik. Cim Wallinger hirdetőjében. 13316

FÜSZERKERESKEDŐ SEGÉD, fiatal, ki a román és német nyelvet tökéletesen bírja, felvétetik. Ugyanott egy jó házból való fiú tanulóknak fizetéssel felvétetik. Jakubovits fűszerüzlet Calea Radnai-ut. 4898

VARÓLEÁNYOKAT felvesszünk, Frații Stern Str. Metianu (Forray-u.) 2. 13316

IDŐSEBB fodrász segéd ajánlkozik jómónetéltű üzletbe. Borbély József Str. Cosbuc 33. (Wesselényi-utca 38.) 4904

SZOBÁLEÁNY felvétetik szeptember 1-ii belépésre. Cim Bulev. Carol I. (Erzsébet-körút) 11. földszint. 4903

KIFUTÓ FIÚ, ki németül is tud, felvétetik. Ruhát kap. Pichler papírüzlet, színházzal szemben. 4900

MUNKÁSOK ÉS MUNKÁSOK, férfi számban gyakorlottak, felvétetik Menciaz Adolf, Strada Muresianu (Nádor-utca) 10-12. 4901

ELSŐRENDŰ varróleányok magas fizetéssel felvétetik. Wolmuth, Str. Bariflu 29. (Rákóczi-utca). 4911

Vétel és eladás.

HASZNÁLT, de jókarban levő üzleti ponyva-ernyő eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5000

HÁZI LIBAZSIR, ezüst retikül, ebédli dívány, kis dívány két széssel, íróasztalok, csillár, dupla ágyterítő, fehérneműk, csigedő, ágy, éjjeli szekrény, kényimek, csipke és szövet függönyök, stb. eladók. Strada Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

HALÓSZOBA, konyhabutor, Pfaff-varrógép, kézimunka-függöny, fürdőkád eladó. Cim kiadóban. 4899

ANTIK tárgyakat, díszműveket, kézimunkákat, függönyöket, szőnyegeket, fehérneműt stb. bizományba veszek. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23. szám) I. emelet jobb. 1000

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szíriaszőnyegeket, ezüst gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

VESZEK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kertel Izó könyvkereskedése. 100.000 kötetes költészkönyvtár. Telefon 385. 13629

NEGY GARNITURA cséplőgép magánjáró és huzatos 6-8 HP. Hoffherr és Máv. gyártmányu eladó. Petru Barlea gépész Siria No. 1063. 4896

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vásártól és ezüst ótvás munkákat. Vidéki meghívásra klutzunk. Szépművészeti Szalon. Orfutay-palota. 13573

KERESÜNK megvételre kis orsó préset, ugyanott egy Exenter-prés eladó. Ingusz dobozgyár. 4868

Lakás.

KÉT SZOBA konyhás lakáshoz, aki segítene, tanítanám gyermekét kifogástalanul zongorázásra, német, francia nyelvre, vagy elemi iskolára. Cim Uranus-főpostával szemben. 13926

BELVÁROSI kétszobás lakásomat elcserélném hasonlóval. Cim Wallinger hirdetőjében. 13316

Ingatlan.

ELADÓ Strada Badea Cârțan (Anghal-utca) 11. számu magánház elfoglalható 4 szobás lakással. Értekezni ugyanott. 4874

ERDEISEN (ERDŐHEGY), a református egyház töltésmei háza szeptember 9. délután 4 órakor a községhezánál nyilvános árverésen bérbeadatik. Feltételek a lélkészlakon. Üzletnek kiválóan alkalmas. Nagy telek. 4879

CALEA Radnai-uton bérház üzlethelyiségekkel, nagy kerttel, átvezető háromszobás lakással 2010 dollárért eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13926

BELVÁROSBAN eladó magánház átadható lakással, mellék helyiségekkel, gyümölcsös kerttel. Cim kiadóban. 4910

Üzletek.

KÜLVÁROSBAN nagyforgalmu fűszerkereskedés, trafik, korlátlan italméréssel lakással együtt átadó. Cim a kiadóhivatalban. 4801

PIAC közelében egy üzlet berendezéssel eladó. Cim a kiadóban. 4888

Oktatás.

ZONGORA, NÉMET és FRÁNCIA órákat ad Hollós Mária és colleganője. Strada Tribunal Buteamu 2. (volt Bem-utca 1.) 4884

DARVAS ERNŐNÉ kezdők és haladók zongora oktatását elvállalja. Bulev. Regele Mária (Andrássy-tér) 7. Réti-ház, II. udvar, I. em. 13960

Ellátás.

TELJES ELLÁTÁST zongoratanítással, francia és német nyelv oktatással kaphat ur családánál két 12-14 éves fiú, vagy leány tanuló. Cim a kiadóhivatalban. 4873

GYERMEKEK német uricsádnál jó ellátást nyernek jutányosan. Strada Dmna Bălaşa (Purgly Lajosné-utca) 180. 4889

INTELLIGENS, idősebb urinőnél iskolás gyermekek teljes ellátásra felvétetik. Cim kiadóban. 4892

Különféle.

ZONGORA HANGOLÓ specialista, mester. Str. Ioan Russu Sirianu 35. Andree. 4886

ELVESZETT Heim Antal névre kiállított bicikli igazolvány. Becsületes megtaláló kérik, adja át a rendőrségen. 4883

Régi fogat, tört arany vesz: ZINNER Metianu (Forray-u.)**MANOMETER**

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal:

Gáspár műszerész, Arad, Str. Horia No. 1.

javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

A Regátban hires**DENTYN**

fogpaszta és fogszappan a legideálisabb fogápoló szerek Kéltemes üdítő, fertőtlenítő és fehérítő.

Kaphatók: Aradon

Vojtek & Weisz drogueriában.

Engros főraktár: L. BOGOL. București, Str. Lucaci 74. 4659

VITICULTOR PEPINIERIST

Căutam un ȘEF VITICULTOR cunosând la perfecție toate lucrările de pepineră de vițe altorite și cultura de port altoi.

Nu admitam decât un om absolut capabil, cinstit și harnic care a mai condus până acum o pepineră mare.

Căutam mai mult un adevărat tovarăș de căt un funcționar. Plătim leafă bună, locuință și parte la beneficii. 4669

Adresați oferte: PEPINIERELE BERNARD.

Societate Anonimă pe Acțiun. — TECUCL

Prima étkezési**burgonya**

előjegyezhető

Gárdos és Bornstein

cégnél, Str. Eminescu 40.

Eladó:

Egy 2 köves malom (nincs fölszerelve), motor nélkül. — Egy üres épület, ahol malmot fölállítani lehet. — Egy hintó földel nélkül, kitűnő kiállítás és minőség. — Százötven darab fa petroleum bazel. — Szálloda és kávéházi berendezés. — Ágy, szekrény, asztal, matrac, szék stb. — Egy villanyerőre berendezett hentesgyár, külön szép mészárszékkal, a piac legjobb helyen. — Egy szálloda 10 ágygyal, házzal együtt. — Egy kávéház restaurant és korsma, házzal együtt, nagy udvar és kerttel. — Egy vegyes kereskedés 100.000 lei évi forgalommal, modern házzal együtt eladó. — Egy fűszerüzlet házzal együtt több üzlethelyiséggel eladó. — Egy divatüzlet eladó, esetleg társ 100.000 leiel kerestetik. — Egy kastély szép parkkal, külön veteményes kert, külön gazdasági udvar és épülettel, istállóval. — Egy kisebb ház kert, gyönyörű modern ház falu, állomáshoz közel. — Több üzlethelyiségek, egy jóforgalmu deszka és fakereskedés házzal együtt eladók. Bövebbet;

MERCUR, Schuster Sándor. Déva

Kifutó fiú

éjjelre jó fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

„EGOL”

olpő - krém
kékítő
fémtisztító

legjobb, legoliosóbb, legmegbízhatóbb.
Főraktár: Mercedes, Biv. Regele Ferdinand (József főherceg-nt) 6.